

9

ג ל י ר נ ו ת ל ע י ר ו ן כ פ ר ש ת ה ש ב ר ע

ערוכים בידי נחמה ליבוביץ
יו"ל ע"י הסתדרות נשי מרחי באמריקה

כ"ה תשא (תשי"ז) ל"ג חטא העגל

דעת ר"י יהודה הלוי בענין חטא העגל: הכוונה מאמר א' ג' ז'
 אמר חברי: האומות בזמן ההוא היו עובדים צורות וגם הפלוסופים המביאים מופת
 על היחוד ועל האלוהות לא היו עומדים מבלי צורה שמכונים אליה ואומרים להם -
 לים, כי הצורה הזאת ידבק בה ענין אלוהי, כאשר אנו רואים עושה היות במקומות
 המכובדים אצלנו ומתבררים בהם ובעצמם ובאנשיהם... ולא היו מסכימים התמון על
 תורה אחת אלא בצורה מרובת שמכונים אליה, - וזו בני ישראל מצטיינת למה שייעד
 אותם משה, שיוריד להם ענין מאת האלוהים, שיראו אותו ויקבילוהו, כאשר היו
 מקבילים עמוד הענן והאש, אשר היו מביטים אליו ומקבילים אותו ומסתחרים נכון
 לאלוהים... וכאשר שמעו העם עשרה הדברים ועלה משה אל החר לחרויד הלוחות ולע-
 שות להם ארון, להיות להם דבר גראה שיבנו נדון, שבו יהיה הברית לאלוקים,
 ר"ל הלוחות, ונטארו העם מצפים לרדת משה, והם לא יסנו תארה ובגדיהם, אשר עמדו
 בהם ביום מעמד סיני, ממחינים למשה, ובהם מהם 40 יום והוא לא לקח צידה ולא
 נפרד מהם אלא על מנה שיקוב לגמלו, וזו גברה המחשבה הרעה אל קצת התמון והתחילו
 העם להחלק מחלקות ומרבים העצות והמחשבות, עד שצטרפו מהם אנשים לבקש נעבד
 מרגש, יכוננו נדון כסארי החומות, מבלי שיכחשו באלוהות מוציאים מצרים, אבל
 שיהיה מופת להם להקביל אליו כשיספרו בפלאות אלוהיהם... כאשר אנו רואים עושים
 בשמים... - וחטאתם היתה בצירוף אשר נאמר עליהם וסיחטו ענין אלוהי על מה שעשו
 בידם ורצונם מבלי שצות אלוקים. ויש להם התנצלות במה שקדו מהמחלוקת ביניהם,
 ובמה שלא חניעו עובדיהם אלא ל-3000 אדם מכלל 600,000. אבל התנצלות הגדולים
 שטייעוהו כעשותו היה בעבור מידת המסירה מן המאמין, כדי לחרוב הממרה העובד
 אותו. ונחשב להם לעון מפני שהוציאו המרי מן הכח הצטרף אל גבול המעטה. - ולא
 היה העון והוא יציאה מכלל עבודת מוציאים מצרים וזו היה מרי לקצת מצרותיו, כי
 הוא יתברך הוציאו מן הצרות וזו עשו צורה, והיה להם להסתין שלא יקבעו לעצמם
 דבר שיקבילוהו וימשכו אחריו ומזבח וקרבנות. והיה ענינם בזה לענין הכסיל אשר
 נכדו (כטע"ף ע"ס) "אשר נכנס באוצר יופא מפורסם, כי רמואותו מועילות, והרופא
 איננו בו, ובני אדם מכקשין מן הוצו הוא הוועלה (=חרטוי מחליה) וחכסיל הוא
 נותן מן הכלים החם ורוב אינו מכיר הרפואות ולא כמח דאוי לחשקות לכל איש
 וחמית אנשים רבים ברפואות אשר היו מועילות ביד הרופא). אך לא היתה כונת העם
 לצאת מעבודת האלוהים, אך היו חושבים שהם מתדלים בעבודה, ועל כן באו אל אהרן
 לצלות מצטרפם... והדבר ההוא גדול מאד בעינינו (=חטא הזה המור בעינינו),
 מפני שאין בזמן הזה צורות נעבדות ברב האומות והיה הדבר (=חטא) קל בזמן ההוא,
 מפני שהיו עושים כל האומות צורות לעבוד אותם, ואלו היתה חטאתם שעשו בית כרזו-
 נם לעבודה לכרון אליו להקריב בו, לא היה דבר גדול (=חטא המור) בעינינו, מפני
 מה שאנו רואים בזה היום מעשות בתים והתברכנו בהם ואמרו שנאמר, שהטכונה חלה
 בהם ולולוי הצורך להתחברות קהלינו, היתה הדבר הזה נכרי (=אסור), כאשר היה בימי
 המלכים, שהיו מוחים באנשים העושים בתים לעבודה הנקראים "במות" והיו חסדי
 המלכים, שהיו אוחים, כדי שלא יתחלו זולתי הבית אשר בהו בו האלוהים... ולא
 היה דבר נכרי... בצורות אשר צוה הוא בהם מהכרובים. - ועם כל זה נעשו עובדי
 העגל ביום ההוא וחרגו, והיה מספר כולם 3000 מכלל 600,000 ולא סק המן לרדת
 למזונם ועמיד האש להנחותם והנבואה מתסדת ביניהם, ולא נערך מהו דבר מכל אשר
 ניתן להם, זולתי שתי הלוחות אשר שברם משה והתמלל להשיבה, והוסיבו להם וכופר
 להם העון ההוא.

- 1) הסבר את המקימות המצוינים בקו.
  - 2) מה היה חטא העגל לפי דעת בעל הכוונה ומתוך איזה צורך נפשו חניעו לידו עברה זו?
  - 3) כיצד יש לפרש את פסוק ד' בערךנו בהחאם לפרושו?
  - 4) בשני מקומות מדבר בעל הכוונה כאן בכחי כנסיות שלנו כיום, מה ענינם לגבי חטא העגל?
  - 5) הסבר את משל הכסיל הנכנס לבית המרקחת, מהם במשאל התרופות המועילות בידו הרופא והמועילות בהנחנן על ידי הכסיל?
  - 6) כיצד מתדל הכוונה להצדיק את התנהגות אהרן?
  - 7) היכן מציינו בניך התנהגות דומה לזו של אהרן כאן - למי השקפת הכוונה?
  - 8) לשם מה מוכיר בעל הכוונה כאן את הכרובים שבמשפח ואה אבמות שבימי הבית הראשון, מה רוצה הוא להסביר בעזרתם?
  - 9) מי ממרטינו רש"י - רמב"ם - רמב"ן - רשב"ם - ספורנו - קרוב להמשיח? לחשיטת ר"י יהודה הלוי?
- השאלות המסומנות א קטו והמסומנות אא קטו ביותר, באור בשאלות המסומנות לרמת ידיעותיך.
 שלח את תשובותיך לנחמה ליבוביץ ירושלים קריית משה.